

ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII SERVICIILOR MEDICALE PRIN SPORIREA NIVELULUI DE TRANSPARENȚĂ ÎN SISTEMUL DE ACHIZIȚII PUBLICE CENTRALIZATE A DISPOZITIVELOR MEDICALE

Gheorghe GORCEAG

Departamentul de Microelectronică și Inginerie Biomedicală,
Universitatea Tehnică a Moldovei, bl. Ștefan cel Mare 168, MD-2004, Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Gheorghe GORCEAG, gorceag.gheorghe@gmail.com

Rezumat: *Dispozitivele medicale sunt indispensabile în realizarea serviciilor medicale calitative, acestea constituind de comun cu bioinginerul, 50 % din actul medical. Iar, dotarea conformă și în termen cu dispozitive medicale a instituțiilor medico-sanitare este garantul unei bune funcționări a sistemului de sănătate din Republica Moldova.*

Cuvinte cheie: *dispozitive medicale, transparență, caiet de sarcini, contestație, achiziție publică*

Introducere

Actualmente, dotarea cu dispozitive medicale a instituțiilor medico-sanitare din Republica Moldova se realizează prin donații, proiecte și granturi într-o cantitate relativ mică, însă majoritatea dispozitivelor medicale sunt achiziționate prin sistemul centralizat de achiziții publice, realizate de către Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate (CAPCS). Activitatea CAPCS, precum și achizițiile publice sunt reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 1128/2016 cu privire la CAPCS, Legea nr. 131/2015 cu privire la achizițiile publice, Hotărârea Guvernului nr. 56/2021 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de organizare și funcționare a autorităților centrale de achiziții și alte acte normative [1-3].

În pofida reglementărilor menționate, sistemul de achiziții publice a dispozitivelor medicale este însoțit de deficiențe, care reprezintă și una din cauzele de bază ce afectează calitatea actului medical. Iar, calitatea joasă a serviciilor medicale, în consecință generează probleme legate de evoluția maladiilor, prelungirea termenului de inițiere a tratamentului oportun și optim și invalidizarea populației.

Asigurarea conformă și în termen a instituțiilor medico-sanitare cu dispozitive medicale reprezintă garantul în asigurarea bunei funcționări a sistemului de sănătate ceea ce are impact asupra calității serviciilor medicale și gradului de satisfacție a pacientului.

Achizițiile publice centralizate de dispozitive medicale

CAPCS este autoritatea centrală pentru achiziții, care planifică și desfășoară procedurile de achiziții publice centralizate de dispozitive medicale, atribuie contracte de achiziții publice, precum și evaluează și supraveghează executarea contractelor de achiziții publice de dispozitive medicale pentru necesitățile sistemului de sănătate [2].

Beneficiarii în sistemul de achiziții, sunt spitalele republicane, municipale, raionale și departamentale, precum și instituțiile medico-sanitare de asistență medicală primară, care prezintă anual necesitățile de dispozitive medicale către CAPCS. În baza necesităților prezentate sunt demarate procedurile de achiziții publice în conformitate cu prevederile actelor normative. De menționat, că după definiția dispozitivului medical "orice instrument, aparat, echipament, material sau alt articol", necesitățile acestora cuprind, inclusiv consumabile, articole parafarmaceutice, reactivi și altele [4].

Conform datelor acumulate pentru ultimii 3 ani de activitate a CAPCS, a fost calculat numărul de proceduri de achiziții publice a dispozitivelor medicale, conform tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Procedurile publice anuale de achiziții a dispozitivelor medicale

Anul	2019	2020	2021
Nr. proceduri realizate	47	143	123

Procesul de achiziții publice în majoritatea cazurilor se finalizează cu încheierea și înregistrarea contractelor de achiziții publice între CAPCS, ofertanții declarați câștigători și beneficiari.

Astfel, conform datelor colectate, au fost calculate numărul contractelor de achiziții publice încheiate, dar și valoarea acestora, conform tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Contractele de achiziții a dispozitivelor medicale și valoarea acestora

Anul	2019	2020	2021
Nr. contracte de achiziții publice încheiate	1673	3944	5871
Valoarea (mln. lei)	467	818	641

De menționat că conform prevederilor actelor normative, orice persoană care are sau a avut un interes în obținerea unui contract de achiziție publică și care consideră că în cadrul procedurilor de achiziție publică un act al autorității contractante a vătămât un drept al său recunoscut de lege, în urma cărui fapt a suportat sau poate suporta prejudicii, este în drept să conteste actul respectiv [1].

Respectiv, a fost efectuată o analiză a contestațiilor pentru anul 2021 și s-a constatat că din totalul de 113 de contestații în domeniul achizițiilor publice centralizate în sănătate, 97 sunt pe domeniul dispozitivelor medicale, conform tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

Constestațiile la procedurile de achiziții a dispozitivelor medicale

Anul	2021
Nr. contestații admise	11
Nr. contestații parțial admise	18
Nr. contestații respinse	41
Nr. contestații retrase	27
Nr. total contestații	97

În majoritatea cazurilor, contestațiile depuse sunt din cauza caietelor de sarcini a dispozitivelor medicale.

Sporirea nivelului de transparență în achizițiile publice de dispozitive medicale

În urma cercetărilor efectuate cu referire la sistemul centralizat de achiziții publice a dispozitivelor medicale, a particularităților fiecărei etape de achiziție, s-a propus elaborarea și implementarea unui nou mecanism, menit să sporească nivelul de transparență, în vederea reducerii numărului de contestații și realizării integrale, în termen și conform necesităților a procedurilor de achiziții de dispozitive medicale.

Acesta constă în publicarea proiectelor caietelor de sarcini (specificațiile tehnice, cerințele de calificare, valoarea estimată și termenii de livrare a dispozitivelor medicale) pe pagina web a CAPCS, la adresa: www.capcs.md, la rubrica TRANSPARENTĂ <https://capcs.md/transparenta/>, înainte de inițierea procedurilor de achiziții publice în sistemul electronic SIA RSAP (MTender).

Ulterior, a fost creată posibilitatea expunerii asupra caietelor de sarcini publicate, prin remiterea obiectiilor, propunerilor/recomandărilor, inclusiv anonim la adresa electronică transparenta.capcs@gmail.com, în termen de 7 zile calendaristice din data publicării.

Urmare recepționării și analizei obiecțiilor, propunerilor/recomandărilor parvenite, CAPCS va întocmi o sinteză pentru fiecare caiet de sarcini în parte, care va fi publicată ulterior pe pagina web: www.capcs.md, la rubrica TRANSPARENTĂ [5].

Astfel, prin oferirea posibilitatea tuturor operatorilor economici, beneficiarilor, dar și oricărei persoane, inclusiv în mod anonim, de a-și exprima opinia cu privire la caietul de sarcini.

Urmare opiniilor parvenite, vor fi excluse erorile, inclusiv „*intenționate*” din caietele de sarcini, îmbunătățindu-se calitatea acestora, ceea ce va duce la minimalizarea numărului de contenstații și asigurarea eficienței și corectitudinii achizițiilor publice de dispozitive medicale pentru sistemul de sănătate.

Concluzii

Creșterea nivelului de transparență în procesul de achiziție publică a dispozitivelor medicale, este garantul dotării conforme și în termen cu dispozitive medicale a instituțiilor medico-sanitare și a unei bune funcționări a sistemului de sănătate al Republicii Moldova.

Mulțumiri

Gorceag Gheorghe, doctorand la Universitatea Tehnică a Moldovei, aduce sincere mulțumiri Ministerului Sănătății și echipei CAPCS, pentru suport și colaborare.

Referințe:

1. Legea nr. 131 din 03 iulie 2015 cu privire la achizițiile publice. Monitorul oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 197-205, 402. [online]. [accesat 22.02.2022]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129131&lang=ro#
2. Hotărârea Guvernului nr. 1128 din 10 octombrie 2016 cu privire la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 353-354, 1210. [online]. [accesat 22.02.2022]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=127740&lang=ro#
3. Hotărârea Guvernului nr. 56 din 29 aprilie 2021 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de organizare și funcționare a autorităților centrale de achiziții. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 112-116, 108. [online]. [accesat 22.02.2022]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126209&lang=ro#
4. Legea nr. 102 din 09 iunie 2017 cu privire la dispozitivele medicale. Monitorul oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 244-251, 389. [online]. [accesat 22.02.2022]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119271&lang=ro#
5. Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, CAPCS, TRANSPARENTĂ. [online]. [accesat 22.02.2022]. Disponibil: <https://capcs.md/transparenta/>